ਮੈਂ
ਪੰਜਾਬ
ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ

ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਦੀ

ਨੇਕ ਨੀਅਤ

ਅਤੇ

18 ਮਹੀਨੇ ਦੇ

ਸੁਚੱਜੇ ਸ਼ਾਸਨ

ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ
1.	ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ	1
2.	ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	20
3.	ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ	28
4.	ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	32
5.	ਪ੍ਰਸੋਨਲ	34
6.	ਇਨਵੈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਕਾਮਰਸ ਵਿਭਾਗ	37
7.	ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ	42
8.	ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	49
9.	ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	53
10.	ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ	57

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ
11.	ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	70
12.	ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	74
13.	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	77
14.	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ	83
15.	ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ	85
16.	ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਾਮਲੇ	90
17.	ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ	94
18.	ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	98
19.	ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ	103

ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ

- ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਐਕਟ "Inter State River Water Disputes Act, 1956" ਲਾਗੂ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ "ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹਰ ਸਮੇਂ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ

- ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1966 ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ (assets) ਦੀ ਵੰਡ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਰਮਿਆਨ 60:40 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- ਪਰ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 24.3.1976 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫ਼ਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਕਾਰ 50:50 ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।
- ਤਤਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਵੱਜੋ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।
- ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮਿਤੀ 16.11.1976 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ) ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ

- ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 1977 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਉਹ 20 ਜੂਨ, 1977 ਤੋਂ 17 ਫ਼ਰਵਰੀ, 1980 ਤੱਕ 3 ਸਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।
- ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਰਾਹੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।
- ਸਗੋਂ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 23617 ਮਿਤੀ 04.7.1978 ਰਾਹੀਂ SYL ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਹੋਰ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਮੰਗੀ।
- ਮਿਤੀ 31.3.1979 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ 1.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ Urgency ਸੀ?
- ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਇਸ ਤੱਥ ਵੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੋ (1.3.1978 ਤੋਂ 7.3.1978 ਤੱਕ ਹੋਇਆ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ:
- *"Due to my personal relation with S. Parkash Singh Badal, Punjab Govt. has acquired the land under Section 4 and Section 17 (emergency clause) for SYL canal and Punjab Government is trying its best for this work."*

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, 1998 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਦੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਔਸਤਨ 1 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲਏ।
- ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲਾਸਰ ਫ਼ਾਰਮ, ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਲਈ ਕੀਤਾ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਨਹਿਰਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫ਼ਾਰਮ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਸ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਕਾਂਗਰਸ) ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ

- ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ 31.12.1981 ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਖ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ।)
- ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰ (ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ) ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਕੇਸ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ	ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ	ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ
Original suit 6 ਆਫ਼ 1996 ਦਾ ਪੈਰ੍ਹਾ ਨੰਬਰ 38	*That as stated herein above, untenable objections continued to be raised by the defendant State of Punjab to delay commencing work on the SYL Canal! However, the defendant State of Punjab by its conduct from time to time represented that they wanted to start the work of SYL Canal at the earliest. The defendant State of Punjab accepted a sum of Rs.1 crore in November 18, 1976 to set up the organisation (which they actually did, to undertake the work of investigation and preliminaries. In July 1978, the defendant State of Punjab demanded an additional sum of Rs.3 crores for establishment and for construction work during the first quarter of 1978-79 and accepted a sum of Rs.1.5 crores on March 31, 1979.*	*That in reply to para 38, it is submitted that State of Punjab had to undertake preliminary work on the S.Y.L. Canal under duress and therefore had to accept some money for the purpose. Therefore any thing done under duress loses legal sanctity.*

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦਾ 75% ਪਾਣੀ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਪੇਰੀਅਨ ਰਾਜਾਂ ਭਾਵ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

  ਪੰਜਾਬ = 4.22 MAF

  ਹਰਿਆਣਾ = 3.50 MAF

  ਰਾਜਸਥਾਨ = 8.60 MAF

  ਦਿੱਲੀ = 0.2 MAF

  ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ = 0.65 MAF

- ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ’ਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ “SYL ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ” ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1982 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

GOVERNMENT OF PUNJAB

67

RAVI—BEAS AGREEMENT
1981
WHITE PAPER

CHANDIGARH, 23 APRIL 1982

BENEFIT FROM SYL CANAL

25. The construction of the Sutlej-Yamuna Link Canal has been agreed to as a part of the agreement by the Chief Ministers of the three States. Areas lying on both sides of the proposed Sutlej Yamuna Link Canal in Punjab aggregating to more than 3 lac acres which are not being irrigated by any canal at present, will be covered by canal irrigation through the S.Y.L. Project.

26. A tabulated statement showing the implications of 1976 order and the gains to Punjab of 1981 agreement appears at Annexure VI.

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਤੀ 08.04.1982 ਨੂੰ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ।

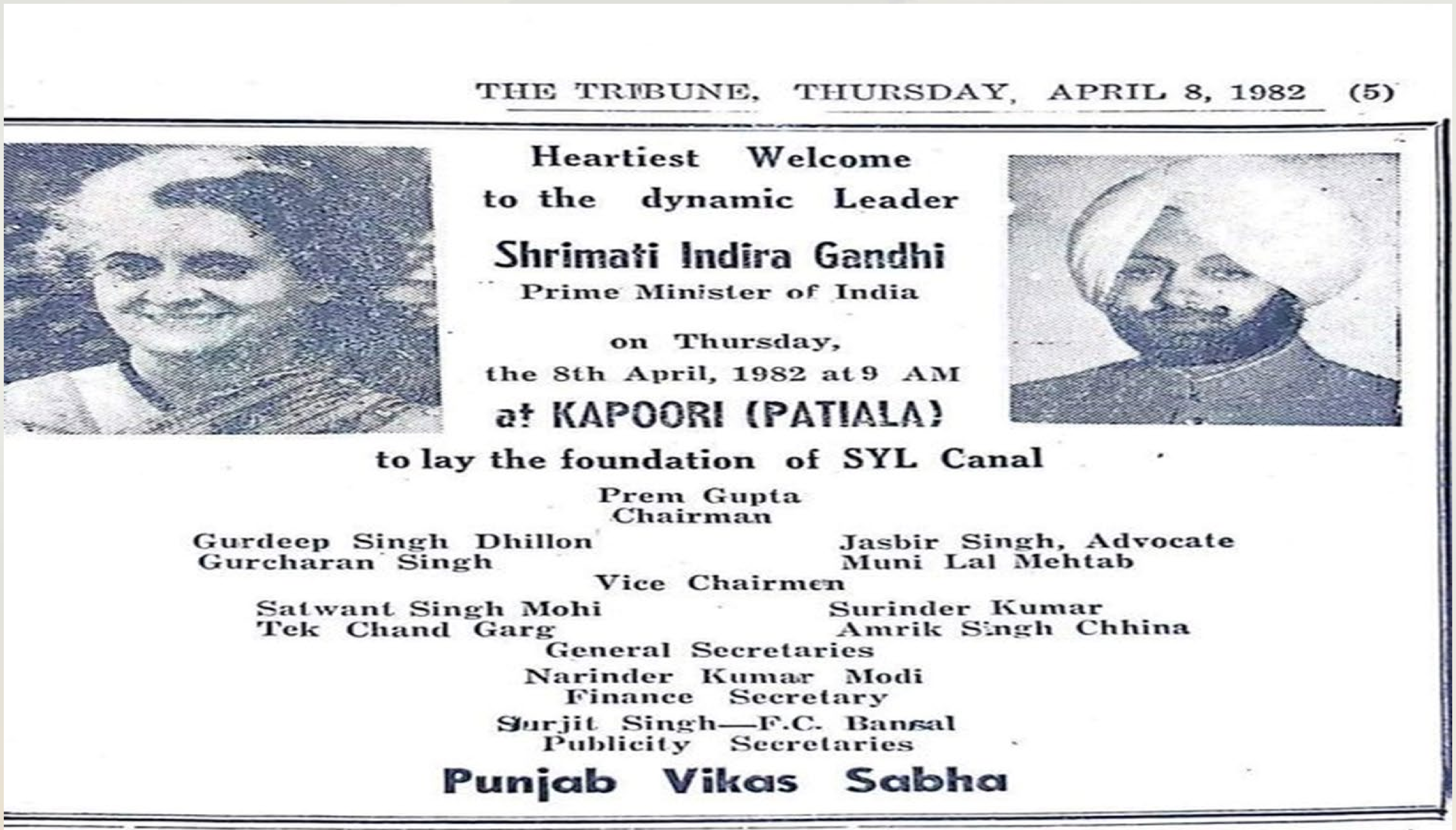

THE TRIBUNE, THURSDAY, APRIL 8, 1982 (5)

Heartiest Welcome
to the dynamic Leader
Shrimati Indira Gandhi
Prime Minister of India
on Thursday,
the 8th April, 1982 at 9 AM
at KAPOORI (PATIALA)
to lay the foundation of SYL Canal

Prem Gupta
Chairman

Gurdeep Singh Dhillon
Gurcharan Singh
Jasbir Singh, Advocate
Muni Lal Mehtab
Vice Chairmen

Satwant Singh Mohi
Tek Chand Garg
Surinder Kumar
Amrik Singh Chhina
General Secretaries

Narinder Kumar Modi
Finance Secretary

Surjit Singh—F.C. Bansal
Publicity Secretaries

Punjab Vikas Sabha

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ (6.10.1983 ਤੋਂ 29.9.1985):

- ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ 24.7.1985 ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਕੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।
- ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ 11 ਪੈਰੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਦਰਿਆ ਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਰੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਉਹ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ) ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।
- ਇਸ ਐਕੋਡ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ (ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ) ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਫਾਰਮ ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਰਾਜੀਵ ਲੌਂਗੋਂਵਾਲ ਅਕੋਰਡ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੱਖ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਤੋਂ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਰ ਰਾਜੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਟਵਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ (Inter State River Water dispute Act, 1956) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ 1985 ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 14 ਵਾਧੂ ਤੌਰ ਤੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜਾ ਪੰਜਾਬ ਅਜੇ ਤੱਕ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੱਖਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।
- ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਸੁਨਿਚਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਨਾ ਮਿਲੇ।
- ਹਰਿਆਣੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਵੇ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ) ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ (1985 ਤੋਂ 1987) ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਹਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। SYL ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।
- ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2002 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1981 ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਖ਼ਤਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਜਦਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ '90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।
- ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ 2002 ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਟਰਮੀਨੇਟ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 2002 ਵਿੱਚ ਆਏ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

2007 ਵਿੱਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ 2004 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ 10 ਸਾਲ ਲਈ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਰਹੀ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ

Regd No. PD/0061/2003-05 Regd. No. NW/CH-22

Punjab Government Gazette

EXTRAORDINARY

Published by Authority

CHANDIGARH, TUESDAY, JULY 13, 2004
(ASADHA 22, 1926 SAKA)

LEGISLATIVE SUPPLEMENT

Contents *Pages*

Part I **Acts**

The Punjab Termination of Agreements Act, 2004 (Punjab Act No. 17 of 2004) .. 63—66

Part II **Ordinances**

Nil

Part III **Delegated Legislation**

Notification No. G.S.R. 46/C.A. 59/88/ S. 96/Amd. (18)/2004, dated the 8th July, 2004, containing amendment to the Punjab Motor Vehicles Rules, 1989 .. 369—371

Part IV **Correction Slips, Republications and Replacements**

Nil

Price : Rs. 2.70 Paise (liii)

PUNJAB GOVT GAZ. (EXTRA.), JULY 13, 2004 63
(ASAR 22, 1926 SAKA)

PART I

DEPARTMENT OF LEGAL AND LEGISLATIVE AFFAIRS, PUNJAB

Notification

The 13th July, 2004

No. 26-Leg./2004.—The following Act of the Legislature of the State of Punjab received the assent of the Governor of Punjab, on the 12th July, 2004, and is hereby published for general information :—

THE PUNJAB TERMINATION OF AGREEMENTS ACT, 2004

(Punjab Act No. 17 of 2004)

AN

ACT

to provide for terminating and discharging the Government of Punjab from its obligations under the Agreement dated 31st December, 1981 and all other agreements relating to the waters of the rivers Ravi and Beas in public interest.

Whereas, the State of Punjab is proud of its position in the Indian Union and has equal concern for its neighbours and as a sovereign authority, the State of Punjab considers it its bounden duty to uphold the Constitution and the laws and to protect the interests of its inhabitants ;

Whereas, what was known as 'Indus system' before the partition of the country, became irrelevant after partition, since only three east flowing rivers namely, Ravi, Beas and Sutlej, out of the six rivers constituting the said system remained within Indian territory for its exclusive use ;

Whereas, while all the three rivers, Ravi, Beas and Sutlej flow through the territory of the present State of Punjab, none of them flow through either the State of Haryana or the State of Rajasthan ;

Whereas, no part of territories of the States of Haryana and Rajasthan falls within the basin areas of the rivers Ravi and Beas ;

Whereas, even according to the Irrigation Commission only 9,939 sq. km. of areas within Haryana fall within the 'Indus Basin' (not within the Ravi and Beas basin), as against 50304 sq. km. areas within Punjab ;

Whereas, present utilisation by Haryana is about 5.95 MAF of water (about 4.33 MAF from Sutlej and about 1.62 MAF from Ravi and Beas) ;

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲ 2002, 2004 ਅਤੇ 2016 ਵਿੱਚ 3 ਫ਼ੈਸਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਫ਼ੈਸਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰਵੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਫ਼ੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ (ਆਪ)

- ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, SYL ਕੇਸ ਸਿਰਫ਼ 3 ਵਾਰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 06.9.2022, 23.3.2023 ਅਤੇ 4.10.2023 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ 3 ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- 04.01.2023 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰੀ (ਸ੍ਰੀ. ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ) ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਉਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ SYL ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾ ਸਤਲੁਜ ਲਿੰਕ (YSL) ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਤੀ 26.9.2023 ਨੂੰ ਹੋਈ ਨਾਰਦਰਨ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. ਕੇਸ ਦੀ ਮਿਤੀ 4.10.2023 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

  “Learned counsel for the State of Punjab did endeavour to persuade us that with the passage of time, the availability of water has become less and thus, the share of Haryana being purportedly less and that can be satisfied by other measures”

- ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 4.10.2023 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ, Live law media platform ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਹਿਰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ Live law media platform ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਟਵੀਟ ਨੂੰ delete ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਛਾਪਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ. (SYL) ਨਹਿਰ

- ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਲਗਾਤਾਰ ਦੱਸਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੈੱਡ ਵਰਕਸ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦੀ।
- ਅਸੀਂ 23.12.2022 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਦਿਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।
- ਇਸ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰੰਤੂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਨਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੇਲਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ

- **ਅਬੰਡੰਡ (ਖ਼ਾਲੀ ਛੱਡੀਆਂ) ਨਹਿਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ** – ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਬੰਡੰਡ ਪਈਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨਹਿਰਾਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀਆਂ।
- ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ – ਅਧੂਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ਖਾਲਾਂ –
  - ਪਿਛਲੇ 20 ਤੋਂ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 15000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬੰਡੰਡ ਖਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ 13471 ਖਾਲ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ।
  - ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ – ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਸਾਲ ਤੱਕ ਮੁਰੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

- ਮਨਰੇਗਾ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲ ਵਰਤੋਂ: - ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਮਨਰੇਗਾ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲ 2020-21 (77 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਨਾਲੋਂ 3 ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਸਾਲ 2023-24 (228 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਮਨਰੇਗਾ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ - ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ 38% ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੰਗ ਸਿਖਰ ’ਤੇ ਹੈ।
- ਨਹਿਰੀ ਮਾਲ ਮਾਮਲੇ: ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਪਏ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ।
- ਖਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ- ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਖਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਾਲ ਨੋਟੀਫ਼ਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ।
- 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਨ- ਪੈਰੀਨੀਅਲ ਨਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰੀਨੀਅਲ ਬਣਾਇਆ।
- ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਸਕੇਪ ਲਗਾਏ ਗਏ/ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

- ਨਵੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ - ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ:
  - ਮਾਲਵਾ ਨਹਿਰ
  - ਪਠਾਨਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰਾਂ
- ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਬੈੱਡਾਂ/ਡਰੇਨਾਂ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ- ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਦੀਆਂ/ਚੋਆਂ/ਨਾਲਿਆਂ/ਡਰੇਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗਾ।
- ਲਿਫ਼ਟ ਸਿੰਜਾਈ ਸਕੀਮਾਂ - ਅਰਧ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਸਿੰਜਾਈ
  - ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਲਿਫ਼ਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ (1536 ਏਕੜ)
  - 12 ਨਵੀਆਂ ਲਿਫ਼ਟ ਸਕੀਮਾਂ (16,500 ਏਕੜ) ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

- ਕੋਟਲਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ:- ਵਾਟਰ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ
  - ਖਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ 10% ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ 477 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਪਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ।
  - ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ 137.21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ।
- ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ - ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਭੱਤਾ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਕੰਢੀ ਨਹਿਰ: - 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ 90% ਤੱਕ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹਿਰ 90% ਵੱਧ ਕਪੈਸਿਟੀ ’ਤੇ ਚਲਾਈ ਗਈ।
- ਕੰਢੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਵੇਂ ਡੈਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ - 13 ਨਵੇਂ ਡੈਮ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 3 ਡੈਮਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

- ਨਵਾਂ ਨਹਿਰੀ ਐਕਟ: -150 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਏਗਾ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ, ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਏਗਾ।
- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਖੇਤਰ ਲਈ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ - ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।
- ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਰੀਚਾਰਜ - 32 ਬੰਦ ਪਏ ਰੀਚਾਰਜ ਸਟ੍ਰਕਚਰਜ਼ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 129 ਨਵੇਂ ਸਟ੍ਰਕਚਰਜ਼ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।
- ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 3.50 ਲੱਖ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

- ਫਲੱਡ ਵਰਕਸ **2023** - ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਸਿਰਫ਼ 2 ਦਿਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ 9 ਅਤੇ 10 ਜੁਲਾਈ 2023 ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਾੜਾਂ/ਬਰੀਚਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 70 ਲੱਖ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾੜਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।
- ਵਿਭਾਗੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ – ਵਿਭਾਗੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਨਾਲ ਡਰੇਨਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ 70% ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ।
- ਸ਼ਾਹਪੁਰਕੰਢੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ - 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ। ਦਸੰਬਰ 2023 ਤੱਕ ਡੈਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ -
    - ਪਹਿਲਾਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਖ਼ਰਾਬ ਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ’ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
    - ਪਹਿਲਾਂ 1600 ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 300 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਖ਼ਰਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 4 ’ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। (20% ਤੋਂ 25%)

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ

ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ

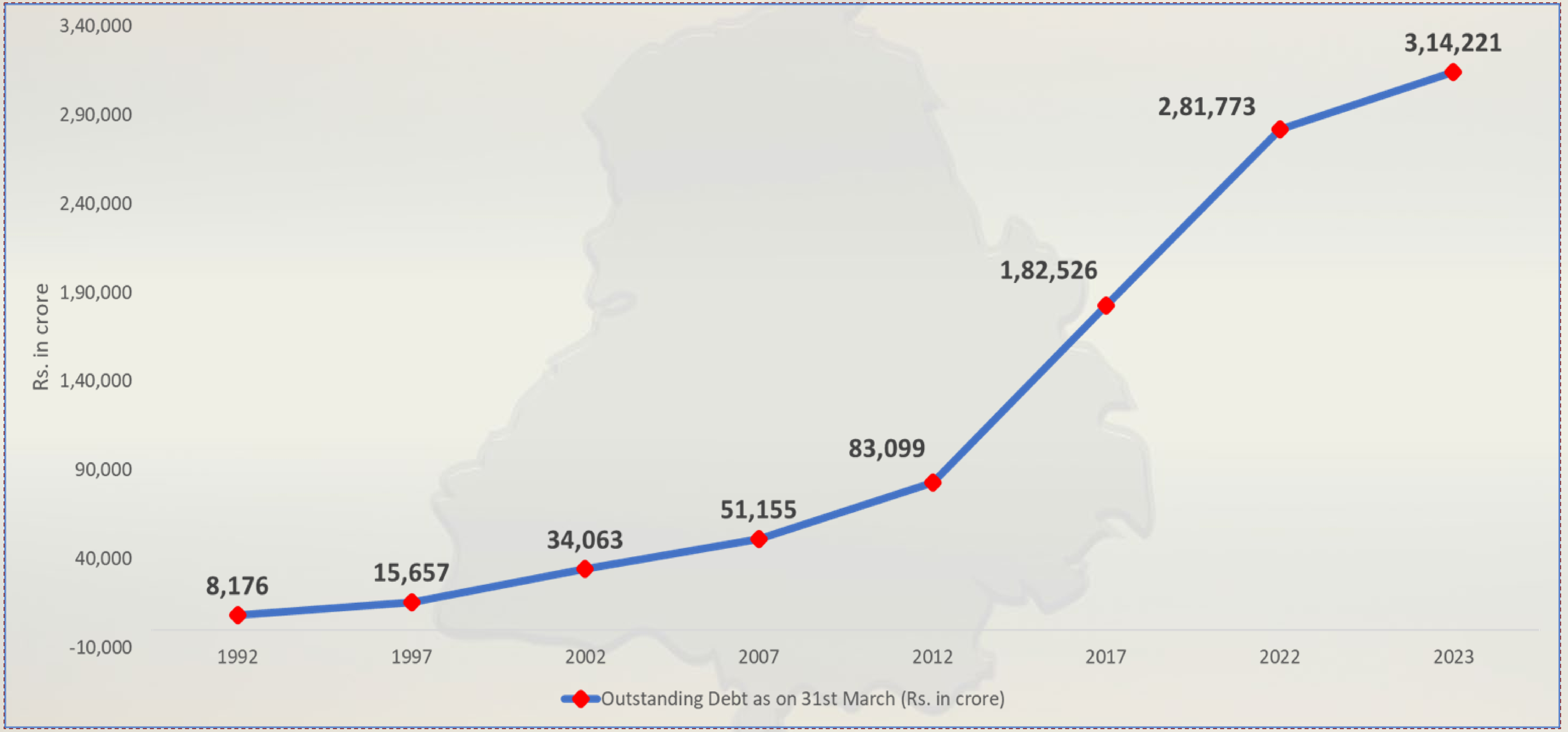

ਨੋਟ- ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਤੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

- **ਕੰਸੋਲੀਡੇਟਡ ਸਿੰਕਿੰਗ ਫੰਡ (CSF) -** ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 4750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- **ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ-** ਪਨਸਪ, ਪੀ.ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ./ਪੀ.ਐਫ.ਸੀ., ਲੈਂਡ ਮਾਰਗੇਜ ਬੈਂਕ, ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ, ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ- 2566 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ।
- **ਸ਼ੂਗਰਫੈਡ-** 1,033 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ।
- **ਪੁਰਾਣੀ ਬਕਾਇਆ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ -** 9,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਏਰੀਅਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 1804 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2022-23 ਵਿੱਚ 1804 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2022-23 ਵਿੱਚ 1298 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਮਾਫ ਕੀਤੀ।
- ਸੈਂਟਰਲੀ ਸਪਾਂਸਰਡ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ 1750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ੇਅਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਏਰੀਅਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ

ਵੇਰਵੇ	ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ	ਕਾਂਗਰਸ	ਆਪ	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2021-22	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲਾ 2022-23
	2012-17	2017-22	2022-23		
ਰਾਜ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਰ ਮਾਲੀਆ	8.0%	6.1%	13.2%	37,327	42,271
ਵੈਟ /ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ*	9.5%	5.4%	16.6%	15,542#	18,128#
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ	9.8%	6.9%	37.0%	6,157	8,437
ਅਸ਼ਟਾਮ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ	-7.9%	10.1%	27.8%	3,308	4,227
ਗੱਡੀਆਂ ’ਤੇ ਕਰ	12.7%	8.8%	13.3%	2,359	2,674

*ਨੋਟ- ਇਹ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵੈਟ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 2012-17 ਵਿੱਚ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਸੀ.ਏ.ਜੀ.ਆਰ) ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। # ਕੇਵਲ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ

ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਭਰਤੀ

ਸਮਾਂ	ਭਰਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ	ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ
01.04.2017 ਤੋਂ 17.03.2022	56,623	11,325
18.03.2022 ਤੋਂ 15.10.2023	37,100	23,432

#	ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਭਾਗ	ਪਿਛਲੇ 19 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ ਦੇ 9 ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ
1	ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ	9,931
2	ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ	6,182
3	ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ	3,757
4	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗ	3,536
5	ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ	2,412
6	ਜਲ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ	1,536
7	ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ	1,110
8	ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ	952
9	ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ	899

ਪ੍ਰਸੋਨਲ

ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਗਾਊਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 7.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 2.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ 4.5 ਲੱਖ ਯੂਨਿਟ ਬਚਾਏ ਗਏ।
- ਪੀਕ-ਡਿਮਾਂਡ (Peak demand) 250 ਮੈਗਾਵਾਟ ਘੱਟ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਆਮ ਲੋਕ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।
- ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਟਰੈਫਿਕ ਖਿੱਲਰਵਾਂ (staggered) ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੌਖ ਹੋ ਗਈ।
- ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

- 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਐਡਹਾਕ, ਠੇਕਾ, ਡੇਅਲੀ-ਵੇਜ, ਵਰਕ-ਚਾਰਜਡ ਅਤੇ ਟੈਂਪਰਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੌਛਾਰਾਂ ਸਹਿੰਦੇ ਸਨ।
- ਹੁਣ ਤੱਕ 12,351 ਅਧਿਆਪਕ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਔਸਤਨ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- ਲੱਗਭੱਗ 9,000 ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ 31.12.2023 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਨਵੈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਕਾਮਰਸ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ

- ਮੁੰਬਈ, ਚੇਨਈ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦੌਰੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਟਾਟਾ ਗਰੁੱਪ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਗਰੁੱਪ, ਗੋਦਰੇਜ ਗਰੁੱਪ, **HUL, JSW** ਗਰੁੱਪ, ਬਿਰਲਾ ਗਰੁੱਪ, **HMEL, ITC** ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ।
- ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿਲ ਤੋਂ, ਪਰ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਨਹੀਂ – **3751** ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, **56,796** ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ **2,98,012** ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ	ਨਿਵੇਸ਼ (ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ
ਪਿਛਲੇ 18 ਮਹੀਨੇ	56,796	**37,864**
2017 – 2022	1,17,048	**23,410**
2013 – 2017	32,995	**10,152**

ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ (Incentives)

- ਪਿਛਲੇ 1 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 4,429 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ Incentives ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ **2952** ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।
- 2017 - 2022 ਵਿੱਚ 7,209 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ Incentives ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ **1442** ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 2022-2023 ਵਿੱਚ 2.98 ਲੱਖ **MSMEs** ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਖ਼ਰਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ।

ਗ੍ਰੀਨ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਜਾਣਕਾਰੀ/ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।
- ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਪਹਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰਾਜ।
- ਹੁਣ 6 ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਵਿੰਡੋ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ

- ਵਟਸਐਪ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਜੁਲਾਈ **2023** ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ **- 1600** ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਝਾਅ **।**
- ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ 70 ਉਦਯੋਗਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ 1500 ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

58 ਨੀਤੀਗਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ

- ਮਾਈਨਿੰਗ ਫੀਸ ਮੁਆਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ।
- PPCB ਦੁਆਰਾ Auto-renewal ਸੁਵਿਧਾ – 7000 MSMEs ਨੂੰ ਲਾਭ।
- ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਫੀਸ 143 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 20 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਘਟਾਈ ਗਈ ।

26 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ **Industrial Advisory Commission,** ਕੈਬਨਿਟ-ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ **।**

ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ

ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਵਰਣਨ	2021	2023
ਘਰੇਲੂ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ	ਪਾਵਰ ਕੱਟ: ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ: 8 ਤੋਂ 10.30 ਘੰਟੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ: 4 ਤੋਂ 6 ਘੰਟੇ	ਕੋਈ ਪਾਵਰ ਕੱਟ ਨਹੀਂ
ਉਦਯੋਗਿਕ	ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ 12 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਬੰਦੀ 01.07.21 ਤੋਂ 12.07.21 ਤੱਕ (2 ਤੋਂ 4 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ)	ਕੋਈ ਪਾਵਰ ਕੱਟ ਨਹੀਂ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 6 ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸਪਲਾਈ	ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 10 ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ

ਘਰੇਲੂ ਸਬਸਿਡੀ

ਸਾਲ	ਸਬਸਿਡੀ ਬਣਤਰ	ਜ਼ੀਰੋ ਬਿੱਲ
ਜੁਲਾਈ 2022 ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਡ ਸੀਮਾ ਦੇ 300/600 ਯੂਨਿਟ ਮੁਫ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ/ਦੋ ਮਹੀਨੇ	90% ਤੱਕ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਕੁਲ ਬਣਦੀ ਸਬਸਿਡੀ	ਕੁਲ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ	ਬਕਾਇਆ ਸਬਸਿਡੀ	ਕੁਲ ਬਕਾਇਆ ਸਬਸਿਡੀ
2007-17 (10 ਸਾਲ)	43,458	41,116	2,342	2,342
2017-22 (5 ਸਾਲ)	54,786	48,108	6,678	9,020
2022-23	16,434	20,200*	0	ਬਕਾਇਆ ਸਬਸਿਡੀ 5 ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ₹1,804 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਸਮੇਤ ₹ 664 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਬਕਾਇਆ ₹ 7,216 ਕਰੋੜ।
2023-24 (ਅਕਤੂਬਰ 23 ਤੱਕ)	12,319	12,319	0	₹ 1,804 ਕਰੋੜ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਸਮੇਤ ਵਿਆਜ ₹ 664 ਕਰੋੜ ਮਾਰਚ 2024 ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

*31.12.2021 ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਘਰੇਲੂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਵਜੋਂ 1298 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1804 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਸਬਸਿਡੀ ਸਮੇਤ 664 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਛਵਾੜਾ ਕੋਲਾ ਖਾਣ

- ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਮਾਰਚ 2015 ਤੋਂ 7 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਬੰਦ ਰਹੀ।
- ਸੂਬੇ ਦੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ।
- ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਮੁੱਦੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ।
- ਦਸੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ, ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਣ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ।
- ਖਾਣ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਖਣਨ ਸਮਰੱਥਾ 70 ਲੱਖ ਟਨ ਹੈ ਅਤੇ 31.10.2023 ਤੱਕ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਪਛਵਾੜਾ ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 24 ਲੱਖ ਟਨ ਕੋਲਾ (600 ਰੇਲਵੇ ਰੇਕ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।
- 2023 ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਇਮਪੋਰਟੇਡ ਕੋਲਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ।
- ਪਛਵਾੜਾ ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਈ ।

ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਖ਼ਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ

ਸਾਲ	ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਖ਼ਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ	ਬਿਜਲੀ ਦਰ
2007-2017 (10 ਸਾਲ)	951 ਮੈਗਾਵਾਟ	ਰੁ. 4.73 – 8.74 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ
ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 - ਅਕਤੂਬਰ 2023 (1.5 ਸਾਲ)	2500 ਮੈਗਾਵਾਟ	ਰੁ. 2.33 – 2.75 ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ

ਉਪਲਬਧ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥਾ
(ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਰਿੱਡ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਲੈਣ ਲਈ)

ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਸਮਰੱਥਾ	ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
2012	5,100 ਮੈਗਾਵਾਟ	-
2016	5,900 ਮੈਗਾਵਾਟ	800 ਮੈਗਾਵਾਟ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ
2021	7,400 ਮੈਗਾਵਾਟ	1,500 ਮੈਗਾਵਾਟ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ
2023	9,000 ਮੈਗਾਵਾਟ	1,600 ਮੈਗਾਵਾਟ ਸਿਰਫ 1.5 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ

ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕ (ਏ.ਏ.ਸੀ.)

- ਰਾਜ ਵਿੱਚ 664 ਏ.ਏ.ਸੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
- 664 ਏ.ਏ.ਸੀ ਵਿੱਚੋਂ 236 ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 428 ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।
- 80 ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ 38 ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਟੈਸਟ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਮਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਉੱਨਤ ਆਈ.ਟੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ।

ਏ.ਏ.ਸੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

- 65 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੇ ਏ.ਏ.ਸੀ ਵਿਖੇ 130 ਕਰੋੜ* ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਲਾਭ ਲਿਆ।
- 350 ਕਰੋੜ* ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਮੁਫਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
- 25 ਕਰੋੜ* ਰੁਪਏ ਦੇ 11 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਟੈਸਟ ਮੁਫਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(ਏ.ਏ.ਸੀ. ਰਾਹੀਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ **500 ਕਰੋੜ*** ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਲਾਜ ਮੁਫਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।)

* ਸੇਵਾਂਵਾਂ ਦੇ ਮਾਰਕਿਟ ਮੁੱਲ ਅਨੁਸਾਰ

ਸਿਹਤਮੰਦ ਪੰਜਾਬ

- ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:-
  - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ
  - ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਹਸਪਤਾਲ
  - ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ
- ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਚ 40 ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ 550 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ (200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ)

- 117 ਸਟੇਟ ਆਫ ਆਰਟ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ।
- ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 8358 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ।
- ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਰਦੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 200 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- ਚੰਦਰਯਾਨ-3, PSLV ਅਤੇ ਅਦਿਤਿਆ L1 ਮਿਸ਼ਨ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਦੌਰਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹੂਲਤਾਂ (₹488 ਕਰੋੜ)

- 2042 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਂਪਸ ਮੈਨੇਜਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲ ਲਈ 35 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- 2012 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲ ਲਈ 7.04 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- 689 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲ ਲਈ 18.19 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- 8285 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 20.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- 7082 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ 358 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ।
- 20000 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।
- ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 29.3 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ।

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤਤਾ

- ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਤੋਂ 9518 ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।
- ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2017-22) ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 19174 ਸੀ।
- Policy for welfare of Adhoc, Contractual, Temporary Teachers (Nation Builders) and other employees in school education, 2022 ਅਧੀਨ 12316 ਠੇਕਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
- ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2017-22) ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 8675 ਸੀ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ

ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ (ਐਸ.ਐਸ.ਐੱਫ.)

- ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਹਿਲ
- ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 13 ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
- 85 % ਮੌਤਾਂ 6000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਸੜਕ ਮਾਰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
- ਟੋਇਟਾ ਹਾਈਲਕਸ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਸਕਾਰਪੀਓ ਵਰਗੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਵਾਹਨ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ
- ਨਵੀਨਤਮ ਉਪਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਇੰਟਰਸੈਪਟਰ, ਐਲਕੋਮੀਟਰ, ਨਾਈਟ-ਵਿਜ਼ਨ ਸਪੀਡ ਚੈਕਿੰਗ ਡਵਾਈਸ, ਈ-ਚਲਾਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ, ਵਰਦੀ ਉੱਪਰ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੇ ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ
- 1596 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ
- 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ

- ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ :-

ਸਾਲ	ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮੁਕਦੱਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਮੁਲਜਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਹੈਰੋਇਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ (ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ)
2018	11,671	14,301	424
2019	11,489	15,808	460
2020	6,882	10,168	760
2021	9,926	13,403	571
2022	**12,380**	**16,807**	**594**
2023 (ਹੁਣ ਤੱਕ)	**9,476**	**13,518**	**1,101**
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨ	ਸਾਲ **2022** ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ	ਸਾਲ **2022** ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ	**19** ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀ = ਪਿਛਲੇ **03** ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦਗੀ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ

- 2,149 ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ।
- ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 74 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
- 146 ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀਆਂ 73 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਧੀਨ ਹਨ।
- ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੇ 1890 ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਭਗੌੜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ HOPE INITIATIVE ਨਾਮੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਗਈ ਹੈ।
- 40,000 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ।

2100 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਭਰਤੀ (300 ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ 1800 ਸਿਪਾਹੀ)

- ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਭਰਤੀ 4-5 ਸਾਲਾਂ (2011, 2016 ਅਤੇ 2021) ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।
- ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।
- ਪਰ ਹੁਣ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਹਰ ਸਾਲ 1800 ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ 300 ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਨੌਜਵਾਨ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਾਗੀ ਹੈ।
- ਹੁਣ ਭਰਤੀ ਸਿਰਫ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਚਾਲੂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ 2,034 ਅਸਾਮੀਆਂ (1746 ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ 288 ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ) ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੁਦਾਈ (MINING) ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ

ਸਾਲ	ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
2018	43	74	51
2019	381	1,384	576
2020	1,212	1,602	1,684
2021	944	1,256	1,260
2022	1,288	1,624	1,663
2023	560	630	756
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨ	ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ	ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ	

ਐਂਟੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏ.ਜੀ.ਟੀ.ਐੱਫ.)

- ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਗਰ ਮੁਹਿੰਮ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ।
- ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ।
- ਫੀਲਡ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

	ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰ/ ਅਪਰਾਧੀ	ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਗੈਂਗਸਟਰ/ ਅਪਰਾਧੀ	ਗੈਂਗਸਟਰ/ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼	ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ	ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨ	ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੇ ਹੈਰੋਇੰਨ (ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ)	ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਡਰੱਗ ਮਨੀ (ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ)
ਏ.ਜੀ.ਟੀ.ਐੱਫ.	193	05	65	182	47	2.313	109.57
ਫੀਲਡ ਯੂਨਿਟ	656	01	198	703	132	44.471	94.898
ਕੁੱਲ	849	06	263	885	179	46.784	204.468

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰੈਂਕਿੰਗ

- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਰੈਂਕ (ਹਵਾਲਾ ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ ਰਸਾਲਾ-ਦਸੰਬਰ 2022)
- ਇਸਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕਾਇਮ ਹੋਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਿਆ

BEST PERFORMING BIG STATES LAW AND ORDER

RANK 2022	STATE	SCORE OUT OF 140	RANK 2021
1	GUJARAT	90.5	1
2	PUNJAB	85.1	2
3	UTTAR PRADESH	83.2	4
4	TAMIL NADU	81.2	3
5	HIMACHAL PRADESH	79.6	6
6	KERALA	77.2	5
7	WEST BENGAL	73.8	8
8	BIHAR	71.7	10
9	KARNATAKA	71.1	7
10	ANDHRA PRADESH	67.0	12
11	UTTARAKHAND	66.0	9
12	MAHARASHTRA	62.7	11
13	JHARKHAND	59.8	16
14	CHHATTISGARH	50.1	17
15	TELANGANA	47.1	13
16	RAJASTHAN	46.1	14
17	MADHYA PRADESH	43.8	15
18	ODISHA	38.9	19
19	HARYANA	37.0	18
20	ASSAM	33.7	20

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ

- ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਉਮਰ ਕੈਦ।
- ਦਸੰਬਰ 2012 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ।
- ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ

- ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਧਾ ਕੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਖੁਦ ਚੈੱਕ ਸੌਂਪੇ
- ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉੱਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਧਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ

- ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲਕਦਮੀ।
- ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੰਡ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ।

  - 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣ ਹਿੱਤ।

  - 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਢਾਂਚੇ ਲਈ।

  - 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਲਈ।
- ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ।

ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਸੀ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਕਰਨਾ

- ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਫੌਰੈਂਸਿਕ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਕਰਨ ਲਈ।
- 80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।
- ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਫੌਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਯੰਤਰ ਆਦਿ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ।
- ਹੁਣ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਕਰਨਾ

- ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸੌਫਟਵੇਅਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ
- ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ/ਡਰੋਨਾਂ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਯੰਤਰ ਵੀ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ
- ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਤਫਤੀਸ਼ਾਂ/ਪੜਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ

ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ

- ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ “ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ” ਦਾ ਆਗ਼ਾਜ਼ ਸਾਲ - 2022 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।
- ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ-2022 :- ਕੁੱਲ ਖਿਡਾਰੀ : 3,50,000
  - ਕੁੱਲ ਖੇਡਾਂ : 31 (ਗੱਤਕਾ, ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਸਮੇਤ)
  - ਕੁੱਲ ਵੰਡੀ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ : 6,88,23,000/-
- ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ -2023 :- ਕੁੱਲ ਖਿਡਾਰੀ : 4,50,000
  - ਕੁੱਲ ਖੇਡਾਂ : 35
  - ਕੁੱਲ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ: 7,50,00,000/-

ਕੈਸ਼ ਐਵਾਰਡ ਅਤੇ ਕੋਚਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ

- ਸੂਬੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ-2022 ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ-2022 ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 58 ਪੰਜਾਬੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਐਡਵਾਂਸ ਰਾਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 4,59,00,000/- (4.59 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
- ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:-

ਲੜੀ ਨੰ.	ਏਸ਼ੀਅਨ ਗੇਮਜ਼	ਸੋਨ ਤਮਗ਼ਾ	ਚਾਂਦੀ ਤਮਗ਼ਾ	ਕਾਂਸੀ ਤਮਗ਼ਾ	ਕੁੱਲ ਤਮਗ਼ੇ
1	1998 ਬੈਕਾਂਕ (ਥਾਈਲੈਂਡ)	1	3	5	9
2	2002 ਬੁਸਾਨ (ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ)	4	3	2	9
3	2006 ਦੋਹਾ (ਕਤਰ)	2	6	2	10
4	2010 ਗੁਆਂਗਜ਼ੂ (ਚੀਨ)	2	2	3	7
5	2014 ਇੰਚੋਓਨ (ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ)	3	1	4	8
6	2018 ਜਕਾਰਤਾ (ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ)	3	2	3	8
7	2023 ਹਾਂਗਜ਼ੂ (ਚੀਨ)	8	6	6	20

- ਸਾਲ 2017 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਏ ਕੈਸ਼ ਐਵਾਰਡ ਦੀ ਕੁੱਲ **5,94,45,000** ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਗਈ।
- ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਊਟਸੋਰਸ/ਕੰਟਰੈਕਟ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕੋਚਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ **2023** ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰਕੇ ਕੋਚਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ-2023

- ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ" ਦਾ ਆਗ਼ਾਜ਼ ਸਾਲ - 2022 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਕੋਚਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਡਰ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 444 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 2360 ਕੀਤੀ ਗਈ।
- 1000 ਨਵੀਆਂ ਖੇਡ ਨਰਸਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਫ਼ੇਜ਼ ਵਿੱਚ 250 ਖੇਡ ਨਰਸਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ।
- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੇਤੂ ਉੱਘੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ 500 ਆਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਾਡਰ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਪੋਰਟਸ ਮੈਡੀਸਨ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਾਡਰ (113 ਆਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਉਪਬੰਧ) ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਉਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ "ਉਲੰਪੀਅਨ ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ" ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੈਡਲ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ **16,000** ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 12,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਖੇਡ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ "ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਐਵਾਰਡ" ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ

ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ

- **ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟ (ਸ਼ਹੀਦੀ/Fatal Battle Casualties) :** ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ/ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮਿਤੀ 16.03.2022 ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ (ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ) ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- **ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ:** ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ 11 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ (7-10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਵਜੋਂ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।
- **ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟ (ਦਿਵਿਆਂਗ ਸੈਨਿਕ) :** ਦਿਵਿਆਂਗ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਤ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

Sr. No.	Type of Ex-Gratia Grant	Present amount given (in Lakh)	Increased amount (in Lakh)
1	Ex gratia to 76% to 100% disabled soldiers	20	40
2	Ex gratia to 51% to 75% disabled soldiers	10	20
3	Ex gratia to 25% to 50% disabled soldiers	5	10

- **ਅਗਨੀਵੀਰ ਸੈਨਿਕ**
  - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਨੀਵੀਰ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਹੋਰ ਜਵਾਨਾ ਵਾਂਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
  - ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਗਨੀਵੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦੀ 11.10.2023 ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਣਛ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 96 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- **ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ**
  - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
  - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ–ਵੱਖ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
  - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਤੀ 26 ਜੁਲਾਈ, 2023 ਨੂੰ ਆਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਜੈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਨੂੰ "ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਵਨ" (Operation Pawan Sri Lanka) ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
  - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ War Memorial Park ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

- ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।
- ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦੋ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨ-ਸਰਕਾਰ ਮਿਲਣੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਰਹਿਤ ਖੇਤੀ

- ਬਾਸਮਤੀ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 10 ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ।
- ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਖੇਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਖਾਦ, ਬੀਜ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ/ਡੀਲਰਾਂ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭੱਗ 300 ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ/ਡੀਲਰਾਂ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 47 ਡੀਲਰਾਂ/ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸੇਲ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 2 ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੰਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ

- ਪਿੜਾਈ ਸਾਲ 2022-23 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ 2572.54 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਣਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ 2551.51 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧਤ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ:-
  - ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬਣਦੀ 726.38 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।
  - ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬਣਦੀ 1846.16 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ 1829.13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।
- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੰਨੇ ਦਾ ਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਰ.ਪੀ (FRP) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 305 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 380 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਰਮੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਰਮੇ ਦੇ ਬੀਜਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ 33% ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
- ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਲਗਭੱਗ 87132 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 17.02 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਤੱਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭੱਗ 2 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਰਮੇ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਈ ਹੈ।

ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ ਅਪਣਾਉਣਾ

- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2023 ਦੌਰਾਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ PUSA-44 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ।
- ਝੋਨੇ ਦੀ ਲੁਆਈ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ 4 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।
- ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 1500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2022-23 ਦੌਰਾਨ 1.70 ਲੱਖ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 30608 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 25.25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਸਾਲ 2023-24 ਦੌਰਾਨ 1.72 ਲੱਖ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ 75.00 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ

ਪ੍ਰਾਪਤੀ

- ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਭੌਂ-ਮੰਤਵ ਤਬਦੀਲੀ (ਸੀ.ਐਲ.ਯੂ) ਅਤੇ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਏ.ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧਿਆ ਹੈ।
- ਆਰਟੀਫ਼ਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਆਮਦਨ 285 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 403 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 367 ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ

ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੀਮਾਂ

ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਲਵੋ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ

- ਮਿਤੀ 03.11.2018 ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਈ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- ਕੇਵਲ 4 ਬੱਸਾਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਈ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪਹਿਲਾਂ 2700 ਤੋਂ 4500 ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਰਾਇਆ 1800 ਤੋਂ 2500 ’ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ

- ਮਿਤੀ 15.06.2022 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਈ ਵਾਲਵੋ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 19 ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
- ਮਿਤੀ 15.06.2022 ਤੋਂ 15.10.2023 ਤੱਕ 42.32 ਕਰੋੜ ਕਮਾਏ ਗਏ ਅਤੇ 26,2,707 ਸਵਾਰੀਆਂ/ਐਨ.ਆਰ.ਆਈਜ਼ ਨੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ।
- ਪਨਬੱਸ/ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ 1160 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਵਾਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਆਪ੍ਰੇਟਰਾਂ ਦੇ 138 clubbed/composite ਪਰਮਿਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ:

- ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਉਲਟ 24 ਕਿ.ਮੀ ਦੇ 1 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 20.12.2012 ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।
- ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ 20.12.2016 ਰਾਹੀਂ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਇਆ ਸੀ।
- ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ 138 ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਹ ਵਾਧੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

Sr. No.	Name of operator	Clubbed Permits cancelled (96 permits)	Permits in operation but whose illegal extensions have been cancelled (42 permits)
1	Kartar	0	5
2	Jujhar	5	0
3	Orbit	19	0
4	Dabwali	34	0
5	New Deep	7	0
6	Rajdhani	9	0
7	Minor Operators	22	37
	Grand Total	96	42

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਈ 73 ਏ.ਸੀ. ਬੱਸ ਪਰਮਿਟ

- ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਕੀਮ ਮਿਤੀ 21.10.1997 ਅਧੀਨ ਸਾਲ 1997 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ (Private) ਆਪ੍ਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ AC ਬੱਸਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ 73 ਸਟੇਜ ਕੈਰਿਜ ਪਰਮਿਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਕੀਮ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ 21.10.2003 ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
- ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 20.12.2012 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- ਮਾਣਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 20.12.2012 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ AC ਪਰਮਿਟ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।
- ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ 20.12.2016 ਰਾਹੀਂ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਇਆ ਸੀ।
- ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਮਿਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ 14.12.2021 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮਿਤੀ 31.10.2023 ਹੈ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਈ 73 ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬੱਸ ਪਰਮਿਟਾਂ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਕੁੱਲ 73 ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ 51 ਪਰਮਿਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

Sr. No	Name of the operator	No. of AC permits
1	Orbit Aviation	28
2	Jujhar	12
3	New Deep	4
4	Other operators	7
	Grand Total	**51**

ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ

ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ

- ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਮੋਹਰੀ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਥਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।
- ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਵੈਡਿੰਗ ਡੈਸਟੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ

- ਐਡਵੈਂਚਰ ਅਤੇ ਵਾਟਰ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-
  - ਚਮਰੌੜ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਮਿੰਨੀ ਗੋਆ (ਬੋਟਿੰਗ ਕੈਂਪਿੰਗ, ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ, ਜ਼ਿਪਲਾਈਨ ਆਦਿ)
  - ਫੰਗੋਟਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ (ਆਰਜ਼ੀ ਕੈਂਪਿੰਗ)
  - ਧਾਰ ਏਰੀਆ, ਪਠਾਨਕੋਟ (ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ- ਹੌਟ ਏਅਰ ਬੈਲੂਨ)
  - ਥਾਣਾ ਡੈਮ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਟੈਂਟਡ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਜੰਗਲ ਸਫਾਰੀ, ਬੋਟਿੰਗ)
  - ਚੋਹਾਲ ਡੈਮ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਲੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ਕੋਟੇਜ, ਜੰਗਲ ਸਫਾਰੀ, ਕੁਆਰਡ ਬਾਈਕਿੰਗ, ਨੇਚਰ ਵਾਕ ਆਦਿ)।
- ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਸਮਿਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਵਲ ਮਾਰਟ 11-13 ਸਤੰਬਰ, 2023 ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

- ਨਵੀਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 11-13 ਸਤੰਬਰ, 2023 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਸਮਿਟ ਅਤੇ ਟਰੈਵਲ ਮਾਰਟ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਯੂਕੇ, ਯੂਏਈ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਰੂਸ, ਕਤਰ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।
- ਮੈਜਿਕ ਗਰੁੱਪ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਫਨ ਸਿਟੀ, ਵੈਭਵ ਲਕਸ਼ਮੀ ਗਰੁੱਪ, ਮੈਰੀਟਨ ਹੋਟਲਜ਼ ਅਤੇ ਮਹਿਸ ਹੈਲਥ (ਵੈਲਨੈਸ ਟੂਰਿਜ਼ਮ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ।

ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ

ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਖਾਤਮਾ

- ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ
- ਜਨਤਕ ਰੇਤ ਖੱਡਾਂ ਸ਼ੁਰੂ
- 5.50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ cubic ft ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਸਤਾ ਰੇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ
- ਲੋਕਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
- ਰੇਤ ਤਸਕਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਿਆ

ਰੇਤ ਖੱਡਾਂ ਦਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਕਸ਼ਨ

- ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਖਣਜ ਮੰਤਰੀ ਬਰਖਾਸਤ
- ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਆਕਸ਼ਨ
- ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਆਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ
- ਜਨਤਕ ਕਰੱਸ਼ਰ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ

ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ

Year	ਕਿੰਨੀਆਂ ਐਫ .ਆਈ .ਆਰ. ਦਰਜ	ਮੁਜਰਿਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ	ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨ
2018	43	74	51
2019	381	1384	576
2020	1212	1602	1684
2021	944	1256	1260
2022	**1288**	**1624**	**1663**
2023	**560**	**630**	**756**
ਟਿੱਪਣੀ	**2022 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ**	**2022 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ**	

ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

- ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਖੇ 140 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਏਅਰ ਟਰਮੀਨਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਇਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ 75 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਪੋਰਟਾ ਕੈਬਿਨ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਸੀ।
- ਸੀ. ਐਮ. ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅੜਚਣਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 150 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਟਰਮੀਨਲ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੀ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਦਸੰਬਰ 2023 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਹਲਵਾਰਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ

- ਇਸ ਟਰਮੀਨਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਥੇ ਟਰਮੀਨਲ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੜਕ ਸੰਪਰਕ ਲਈ ਵਾਧੂ ਫ਼ੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।
- ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰਮੀਨਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਜਨਵਰੀ, 2024 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਉਡਾਣਾਂ

- ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬਠਿੰਡਾ, ਆਦਮਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਡਾਣ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।
- ਸੀ. ਐਮ. ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ 2 ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦਰਮਿਆਨ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਾਰਦਰਨ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਠਿੰਡਾ, ਆਦਮਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ।
- ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਕਾਆਲਾਲੰਪੁਰ ਲਈ ਦੋ ਅਤੇ ਮਿਲਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਡਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ, ਆਦਮਪੁਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

S.No.	ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ	2021-22		2022-23		Change %	
		Dom	Intl	Dom	Intl	Dom	Intl
1.	ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	10,962	2,724	14,936	4,585	+36%	+68%
2.	ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਮੋਹਾਲੀ)	20,753	142	28,095	947	+35%	+566%

ਨੋਟ : ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹਨ

ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ.

Wheat Season (1st April Onwards)

Year	Date of Sanction of CCL	Amount (in crores)
2016	20th April	17,523
2017	5th April	17,994
2018	10th April	18,125
2019	29th March	19,241
2020	2nd April	22,937
2021	5th April	21,659
2022	28th March	24,773
2023	28th March	25,446

Paddy Season (1st October Onwards)

Year	Date of Sanction of CCL	Amount (in crores)
2016	29th September	22,404
2017	5th October	28,263
2018	9th October	29,695
2019	9th October	26,708
2020	7th October	30,221
2021	29th September	35,713
2022	21st September	36,999
2023	18th September	37,626

ਕਿਸਾਨ ਪੱਖੀ

- ਸਾਲ 2022 ਅਤੇ 2023 ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ
- ਮੌਜੂਦਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੌਰਾਨ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 100% ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- ਮੌਜੂਦਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਅਣਵਿਕੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ੀਸਦ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ

ਆਟੇ ਦੀ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚ

- ਪਿਛਲੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- ਆਟਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
- ਗਰੀਬ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ ਪਏਗਾ
- ਕਣਕ ਦੀ ਪਿਸਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ
- ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਗਈ

ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਪੰਜਾਬ

ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਮੌਕੇ:
- 37,000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਕੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ
- 12,710 ਠੇਕਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਧਿਆਪਕ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ

ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ:
- 664 ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 50 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ

ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ:
- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਮੇਲਨ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਲਿਆਂਦਾ। 50,871 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ 2,98,012 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ:
- ਐਂਟੀ-ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹਿਰ ਅਧਾਰਤ ਸਿੰਜਾਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ

ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਦਾ ਗਠਨ

ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ:
- 117 ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੈਂਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋਇਆ

ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ:
- 90% ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ 600 ਯੂਨਿਟ ਮੁਫ਼ਤ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ

ਸੀ ਐੱਮ ਦੀ ਯੋਗਸ਼ਾਲਾ:
- 300 ਕਲਾਸਾਂ ਅਤੇ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਅਥਲੀਟ ਸਨਮਾਨਿਤ:
- ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ
- ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਲੀਟਾਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਇਨਾਮ

ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਿਖ਼ਰ ਸੰਮੇਲਨ-2023 ਦਾ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ

ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ
ਮੰਗਦਾ ਜਵਾਬ ?

- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ
- ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਬਾਰੇ
- ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਬਾਰੇ
- ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ
- ਸਮੁੱਚੀ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ
- ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਾਰੇ
- ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ
- ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ